

Sygn. akt III Ca 1448/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Marcin Rak

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie sprawy z powództwa Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (...) w R.

przeciwko E. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 20 kwietnia 2015 r., sygn. akt I C 3672/14

oddala apelację.

SSO Marcin Rak

Sygn. akt **III Ca 1448/15**

UZASADNIENIE

Powódka domagała się od pozwanego zapłaty kwoty 1.697,01 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 21 października 2013 r. i kosztami postępowania. Dochodzona pozwem należność obejmowała nieuregulowaną przez pozwanego wierzytelność z umowy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego. Ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kurator procesowy wniósł o oddalenie powództwa. Zarzucił, że powódka nie udowodniła swojego roszczenia, a nadto, że nie wykazała doręczenia pozwanemu oświadczenia w przedmiocie wypowiedzenia umowy. Podniósł też zarzut przedawnienia.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy oddalił powództwo, przyznał kuratorowi wynagrodzenie i nakazał pobrać od powoda nieuiszczone koszty sądowe.

Wyrok ten zapadł po ustaleniu, że w dniu 24 września 2002 r. pozwany zawarł z powódką umowę rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego na zasadach określonych w umowie oraz regulaminie rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych. Pozwany zobowiązał się do przekazywania na rachunek środków z tytułu renty. W przypadku złożenia wniosku o debet i pozytywnym jego rozpatrzeniu istniała możliwość wypłacania kwot przewyższających wpływy na rachunku, co łączyło się z dodatkowymi, bliżej określonymi przez Sąd Rejonowy opłatami. Zgodnie z umową wypowiedzenie umowy następowało po uprzednim pisemnym powiadomieniu. Wnioskiem z dnia 20 czerwca 2005 r. pozwany zwrócił się do powódki o zmianę wysokości debetu na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym z kwoty 1.000 zł na kwotę 1.500 zł. Jednocześnie zobowiązał się do zwrotu kwoty debetu w przypadku skreślenia z listy członków powódki. Pismem z dnia 20 sierpnia 2013 r. powódka zawiadomiła pozwanego o wypowiedzeniu umowy

(...)+/ (...) uchwałą nr (...) z dnia 20 sierpnia 2013 r. wchodzącą w życie tego samego dnia. W piśmie wskazała, iż termin wypowiedzenia umowy wynosi 2 miesiące, a po upływie wskazanego terminu debet staje się wymagalny wraz z odsetkami i kosztami. Sporządzone przez powódkę w dniu 21 października 2013 roku zestawienie wskazuje na zadłużenie z tytułu pożyczki nr 35 na kwotę 1.697,01 zł.

Uwzględniając te ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. powódka powinna była przedstawić dowody na poparcie swoich twierdzeń. Obowiązek zarządzania dochodzeń mających na celu uzupełnienie i wyjaśnienie twierdzeń stron oraz poszukiwanie dowodów na ich udowodnienie nie spoczywa bowiem na sądzie lecz na stronach, które z określonych faktów wywodzą skutki prawne.

Dalej Sąd Rejonowy wywiódł, że powódka dołączyła do pozwu umowę rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego z dnia 24 września 2002 r. łączącą ją z pozwanym podczas gdy przedłożone wypowiedzenie dotyczy umowy (...)+/ E-IKS zawartej w nieokreślonej dacie. Również we wniosku o podwyższenie debetu na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym nie wskazano jakiego konkretnie rachunku wniosek ten dotyczy. Nie wykazywał on zatem ani powiązania z przedłożoną umową, ani z umową wypowiedzianą. Z kolei treść zestawienia spłaty roszczenia wskazywała na pożyczkę o numerze 35.

Według Sądu Rejonowego powódka nie wykazała, że wypowiedziała pozwanemu przedłożoną umowę rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego. Nie przedłożyła umowy, która została wypowiedziana. Oznaczenie przedłożonej umowy nie było tożsame z numerem umowy wypowiedzianej.

Okoliczności te sprawiły, że powództwo uznał za nieudowodnione, co uniemożliwiało ocenę zarzutu przedawnienia.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie:

- art. 3 k.c. w zw. z art. 232 zd. pierwsze k.p.c. poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że powód nie udowodnił roszczenia,
- art. 232 zd. drugie k.p.c. skutkujące zaniechaniem dopuszczenia z urzędu dowodu z regulaminu rachunków oszczędnościowo – rozliczeniowych powódki, którego zapisy stanowią prawo materialne,
- art. 233§1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, a to przedłożonych przez powódkę dokumentów, skutkujące uznaniem, że powódka nie wykazała roszczenia,
- §3 regulaminu przez jego niezastosowanie skutkujące nieuwzględnieniem faktu, że dla każdego członka powódki prowadzony może być tylko jeden rachunek,
- art. 61 k.c. w zw. z §36 ust. 1 i 3 regulaminu poprzez ich niezastosowanie i pominięcie okoliczności, że w świetle tych regulacji oświadczenie o wypowiedzeniu umowy zostało pozwanemu skutecznie złożone.

Formułując te zarzuty domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Powódka domagała się nadto uzupełnienia postępowania dowodowego poprzez przeprowadzenie w postępowaniu odwoławczym dowodu z regulaminu rachunków oszczędnościowo rozliczeniowych powódki w brzmieniu obowiązującym do 25 lutego 2013 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do wniosku powódki o przeprowadzenie dowodu w postępowaniu odwoławczym wskazać trzeba, że obowiązki wynikające z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. winny być realizowane przez stronę w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a przed sądem odwoławczym tylko w drodze wyjątku określonego w art. 381 k.p.c. Zgodnie z art. 381 k.p.c. sąd drugiej instancji może bowiem pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na

nie wynika później. W tym aspekcie Sąd Okręgowy podziela nurt orzecznicy przyjmujący, że omawiany przepis nie służy wykrywaniu i zbieraniu nowych okoliczności faktycznych i środków dowodowych, a jedynie otwarciu się możliwości dowodzenia okoliczności faktycznych, wcześniej niemożliwych do wykazania z przyczyn obiektywnych. Zatem strona, która nie podejmuje inicjatywy dowodowej, nie wykazuje starań o pozyskanie istniejących dowodów, nie może na etapie postępowania odwoławczego domagać się dopuszczenia dowodów, jeśli należyte wykonanie przez nią obowiązków wynikających z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. pozwalało na zgłoszenie stosownych wniosków dowodowych w postępowaniu pierwszo instancyjnym (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2002 roku, IV CKN 980/00, Lex nr 53922 i z dnia 5 listopada 2009 roku, I CSK 158/09, Lex nr 551846 oraz wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 marca 2014 roku, I ACa 930/13, Lex nr 1463973 i z dnia 5 lutego 2014 roku, Lex nr 1454650 oraz Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 października 2013 roku, I ACa 186/12, Lex nr 1388762).

W tym aspekcie powoływane przez powódkę okoliczności, jakie miały usprawiedliwiać przeprowadzenie dowodu w postępowaniu odwoławczym, nie świadczyły w żadnej mierze o braku możliwości powołania tego dowodu przed Sądem Rejonowym.

Nie można zgodzić się też z powódką jakoby przepisy powoływanego w apelacji regulaminu były prawem materialnym, które sąd zobowiązany jest uwzględnić z urzędu. Wszak regulamin decyduje o treści stosunku zobowiązaniowego, tworzy go. Ocena tego stosunku następuje na podstawie m. in. art. 65 k.c., art. 353 k.c., art. 353¹ k.c. oraz art. 385 i nast. k.c. Te właśnie przepisy, nie zaś sam regulamin stanowią prawo materialne.

Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 232 zd. 2 k.p.c. nie był zatem zasadny. Sąd Rejonowy nie był bowiem zobligowany do ustalania z urzędu treści łączącej strony umowy. Badanie treści stosunku zobowiązaniowego następowało bowiem w granicach wynikających z zaferowanego przez powódkę materiału dowodowego. To powódka – wobec zarzutów zawartych w odpowiedzi na pozew – zobowiązana była do wykazania istnienia i wysokości długu, co obejmowało również przedłożenie dokumentacji, z której wynikałaby treść zobowiązania pozwanego. Elementem tej dokumentacji (a więc dowodem w sprawie) był wskazywany przez skarżącą regulamin.

Nie mógł też ostać się zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. Ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy nie naruszała wynikającej z art. 233 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów i nie nosiła znamion dowolności. Ocena wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów. Obejmuje ona rozstrzygnięcie o przeciwstawnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się ze świadkami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna ona odpowiadać regułom logicznego rozumowania oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopnia prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli więc z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów. Musi się ona zatem ostać, nawet wówczas gdyby w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2014 roku, V ACa 655/13, LEX nr 1428104 oraz z dnia 11 czerwca 2015 roku, III AUa 1289/14 Lex nr 1771487).

Brak jednoznacznego powiązania treści przedłożonych przez powódkę dokumentów przy zwróceniu przez kuratora pozwanego uwagi na te nieścisłości i uczynieniu z tego zarzutu w odpowiedzi na pozew, czyniły zasadnym wnioski Sądu Rejonowego o niewykazaniu powództwa.

Zawarta w apelacji polemika tych trafnych wniosków podważyć nie mogła.

Powódka nie wykazała na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, aby pismo wypowiedające umowę dotyczyło umowy wskazanej w pozwie. Nadto powódka nie wykazała przed Sądem Rejonowym skutecznego w trybie art. 61 k.c. złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy doręczenia wypowiedzenia umowy – a i ta okoliczność została wprost zakwestionowana przez przeciwnika sporu. Roli wypowiedzenia umowy nie mogło spełnić doręczenie odpisu pozwu kuratorowi pozwanego albowiem ten, zgodnie z art. 143 k.p.c., był umocowany jedynie do działania za pozwanego

w procesie, nie zaś do przyjmowania oświadczeń o charakterze materialnoprawnym. Brak wykazania, że umowa została skutecznie wypowiedziana podważa wymagalność roszczenia jak i uniemożliwia ocenę zasadności zarzutu przedawnienia, co także stanowiło podstawę oddalenia powództwa.

Prawidłowym było też, niekwestionowane wprost w apelacji, rozstrzygnięcie w przedmiocie wynagrodzenia kuratora, jak i znajdujące uzasadnienie w art. 83 ust 2 w zw. z art. 113 ust 1 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1025) rozstrzygnięcie w przedmiocie obciążenia powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Dlatego Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną, a to na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Marcin Rak